

Dunántúli Harangszó

A NYUGATI (DUNÁNTÚLI) EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET LAPJA

2022. TAVASZ

Szerkesztői sorok

A 2022. év igéjével köszöntöm Olvasóinkat. Jézus Krisztus mondja: „Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el.” (Jn 6,37)

Az Atya akarata, mentő szeretete jelent és jelenik meg köztünk Jézusban, mert Urunk az örök életre teremti és őrzi meg az övét. „Mert az én Atyámnak az az akarata, hogy annak, aki látja a Fiút, és hisz benne, örök élete legyen; én pedig feltámasztom azt az utolsó napon.” Ezt a hitet és bizonyosságot kérjük Tőle, az élet kenyerétől ebben az évben is!

Újságunk most is igei megalapozással kezdődik, majd egy fontos történelmi eseményre figyelünk. Ki az, aki az 1222-es évszámot ne ismerné? Az Aranybulla kiadásának 800. évfordulója kapcsán írt cikkével köszönjük meg Németh Szabolcsnak, hogy hosszú éveken keresztül szerkesztette

a Múltidéző rovatot.

Ritkán fordul úgy a naptár, hogy lapunk tavaszi számának márciusi megjelenése egybe essen a Nagyböjt kezdetével. Újságunk ezért most különösen is időszerű, hiszen a böjti úton kíséri végig az Olvasót rövid meditációk segítségével, melyeket az egyházmegyei oldalak szerkesztői írtak.

Nagyító rovatunk a művészet fogalmát járja körül, a Kitekintő pedig az orosz evangélikusok közé visz el minket. Egyéb rendszeres rovatainkat olvasva további érdekes és megszívlelendő tartalommal gazdagodhatunk.

Jó olvasást és töltekezést kívánok!

Koczor György főszerkesztő

Neonkoszorú

A székesfehérvári evangélikus templomot – oly sok társával együtt – Sándy Gyula tervezte, és 1932-ben szentelte fel Kiss István a Dunáninnyi Evangélikus Egyházkerület püspöke. Az eredeti terveken nem szerepel a hatalmas műkö oltáron ma is látható zöld fényvilágító neonkoszorú.

Régi hagyomány szerint a Székesfehérváron működött első magyar neonfénycsőgyár adománya volt ennek első változata, más forrás azonban a templomépítés költségvetésének villanyszerelési munkálataira szánt kiadások között a neonkoszorút is említi. Egy 1935-ben keletkezett fényképen már látható a neonkoszorú.

Az elmúlt nyolcvanhét évben kétszer kellett kicserélni, mindkét alkalommal a templom renoválása során törött el. Mindkét alkalommal egyértelmű volt, hogy helyre kell állítani a koszorút. Ez is mutatja azonban, mennyire ragaszkodnak ehhez a zöld fényhez a fehérvári evangélikusok.

Hogy szép-e, nem szép-e – ki-ki döntse el maga. „Csúnya, de így szeretjük” – szoktam mondani. Akik rendszeresen járnak templomba, azoknak fel sem tűnik, nem az esztétikai értékét nézik, hanem sokkal inkább azt, amit a megrendelő ki akart fejezni a koszorúval. Ahogyan egy gyerekrajznak sem az ad értéket, milyen szépre sikerült, hanem a szándék, a lelkesedés, amivel készült. Az bizonyos, hogy a neonkoszorú nélkül ijesztő volna a kőkereszt. Főként meredne, mint valami síremlék.

A koszorú zöld színe valamiképpen az élet reményével oldja a kőkereszt merevségét. Nem esztétikai oldás ez, ha-

nem tartalmi. A keresztről – Jézus kereszteről – szól igehirdetésünk. A keresztről, amely mégis az élet reménysége. A halál, bár főként magasodik, Krisztus keresztre azonban megtörte a halál erejét. A bűn és az ítélet kérlelhetetlenül mutatja kicsinységünket, mégis a keresztről az új élet fénye ragyog ránk.

A keresztről áradó fény bátorít arra, hogy földi vándorutunkat Jézus követésében járjuk. „Ez a rózsza: Krisztus-kereszt. Illatozik, sebet hegeszt. Bár nem tetszik a testednek, Üdvösséges a lelkednek.” – énekeljük 456. énekünkkel. Jézus keresztre több, mint etikai példaadás, és több,

mint a hit bátor megvallására való sarkallás. Jézus keresztre úgy hegeszt sebet, úgy árad róla az új élet fénye, hogy bűneinket eltörli, hogy megbékélést szerez Isten és ember között. Helyreállítja viszonyunkat – s mint a képen látható két árnyékkép is – azt hirdeti, hogy Krisztussal együtt mi is megfeszítettünk, és meghaltunk a bűnnek egyszer s mindenkorra, és élünk Istennek Jézus Krisztus által.

Zöld neonkoszorú. Hadd hirdesse ezután is, nem csak a fehérváriaknak, hogy Krisztus keresztségében van reménységünk bűnnel és halállal szemben! Hadd hozzon gyógyulást azoknak, akik testi vagy lelki szenvedésük közben menedéket keresnek! Hadd adjon útmutatást azoknak, akik valami biztosat, igazat keresnek „az élet úttalan, rémekkel teli dzsungelében” (Füle Lajos: Sírn).

Bencze András

Igehirdetés húsvét ünnepén Mk 16,1-6 alapján

Amikor elmúlt a szombat, a magdalai Mária és Mária, Jakab anyja, valamint Salomé illatos keneteket vásároltak, hogy elmenjenek, és megkenjék Jézus holttestét. A hét első napján, korán reggel, napkeltekor elmentek a sírbolthoz, és így beszélgettek egymás között: Ki hengeríti el nekünk a követ a sírbolt bejáratáról? Amint felnéztek, látták, hogy a kő el van hengerítve, pedig igen nagy volt. És amikor bementek a sírboltba, látták, hogy egy fehér ruhába öltözött ifjú ül jobb felől, és megrettenek. De az így szólt hozzájuk: Ne féljete! A názareti Jézust keresitek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt. (Mk 16,1-6)

Keresztyén gyülekezet, testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

Húsvét, a feltámadás ünnepe, különös hangulatban, élethelyzetben talál minket. Az ige most a közelünkbe lépve, tisztán és érthetően szól hozzánk, szólít meg mindannyiunkat. Kézen fog és a feltámadás történetébe, örömebe hív minket!

Amint azt az igeszakaszából hallottuk, az asszonyok Jézus sírhöz közeledve beszélgettek egymás között. Nem tudhatjuk, hogy pontosan miről, de sejtethetjük. Talán Pilátus helytelen ítéletéről, Jézus keresztfán elszenvedett szörnyű haláláról. Vagy a zsidó főpapok hatalmukat féltő irigységéről, hiszen még Pilátus is tudta, hogy Jézust irigységből szolgáltatták ki neki. (Mt 27,18) Vagy talán azt találgatták, hogy Pilátus udvarában kiket vettek rá, hogy ne Jézust, hanem Barabbást válassza a nép. A helytartó hiába szokott ünnepenként szabadon bocsátani egy foglyot, a nép most rosszul választott. Vagy talán arról beszélgettek, hogy milyen elesettek és szomorúak ők mindannyian. Hogy mennyire fájó és gyötörő elfogadni a szeretett személy, a Mester halálát.

Mindannyian szenvedtek, nemcsak Jézus anyja, Mária, hanem ők is, akik ott maradtak a kereszt alatt. Az asszonyok, akik szolgálták és most is szolgálják Jézust, életében és halálában, hisz illatos kenetekkel akarták megkenni Jézus testét. Haladtak az úton Jézus sírja felé és egymás között beszélgettek.

Testvéreim! Talán mi is beszélgettünk egymás között a nagyhéten, nagypéntek gyászában, húsvét ünnepére készülve. Nekünk is sok minden van a szívünkben, a gondolatainkban. Vannak kérdéseink és igaznak vélt válaszaink. Vannak reményeink és a félelem hidegségét is ismerjük. Van egy eddig így még nem élt életünk, amiben néha nagyon nehezen találjuk meg a helyünket, de haladunk az úton, a keskeny úton, Jézus felé.

Ki hengeríti el nekünk a követ a sírbolt bejáratáról? (Mk 16,3) Hogyan juthatunk közel Jézushoz? Hiszen nekünk feladatunk, szolgálhatunk az ő számára! – Mondták, gondolhatták az asszonyok, és ekkor felnéztek. Eddig csak önmagukra vagy lefelé néztek. Csak azzal számoltak, amit megértettek és remélhettek ebben a világban. Elfelejtették már, amit Jézustól hallottak: *sokat kell szenvednie a vénektől, főpapoktól és írástudóktól, meg kell öletnie, de harmadnapon fel kell támadnia.* (Mt 16,21)

Vagy ha nem is csak az előttük lévő út nehézségeire gondoltak, de a múlt és a fájdalmak sokasága miatt nem láttak tisztán. A szemük előtt újra és újra lezajlott Jézus megkorbácsolása, a Golgota hegyéig tartó keresztút szenvedése, a megfeszítés szörnyűsége. De *amint felnéztek, látták, hogy a kő el van hengerítve, pedig igen nagy volt.* (Mk 16,4)

Drága testvéreim! Mi is sokszor csak befogadói és elraktározói vagyunk az eseményeknek. Néha úgy érezzük, hogy túl sok az az

információ, ami körülvesz minket, és nem tudjuk még sorrendbe se tenni, nemhogy megérteni a helyzetünket. Néha talán hibáztatjuk önmagunkat is az elvesztségünk miatt. Pedig ha felnézünk, megváltozhat az életünk! Ha feltekintünk Istenre, megláthatjuk, hogy a sír már üres! Az angyal így szólt az asszonyokhoz, és szól most hozzánk is: *Ne féljete! A názareti Jézust keresitek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt.* (Mk 16,6) Feltámadt! Vagyis érted támadt fel! *Ne féljete!* Mert ő legyőzte a poklot és a halált, ő úr a félelmeink és a csüggedéseik fölött, ő az élet fejedelme!

Ne féljete! Feltámadt! Milyen fontos és életet mentő szavak ezek mindannyiunk számára. Erőt és reményt meríthetünk ebből az angyali üzenetből, kijelentésből, és majd a tanítványok és sok száz ember tanúbizonyságából is.

De bizony elég, ha ezek közül csak egy szót is elfelejtünk, elveszhet minden örömünk, boldogságunk. Mikor túlságosan elkeseredünk, aggódunk, kétségbe esünk valamiért, akkor mindig egy angyali üzenet, vagy Jézusnak egy mondata hull ki a szívünkbe. Jézus első szava a feltámadásakor ugyanaz volt, amit már többször is mondott a tanítványainak: *Én vagyok, ne féljete!* (Jn 6,20). *Bizzatok bennem, én legyőztem a világot!* (Jn 16,33)

Most hadd beszéljek egy különleges eseményről, a gyülekezetből többen is emlékeznek rá. Közel egy éve történt a szügyi templomban az az eset, amikor egy kis madár, egy egyszerű kis fecske berepült istentisztelet előtt a templomba. Reménykedtünk abban, hogy a beharangozásig megtalálja a kiutat, de nem így történt. Az istentisztelet alatt végig faltól falig röpdösött, időnként az ablakokba is beleütközött a kis szárnya, az igehirdetés alatt egy kis időre leszállt az orgona mellé, de nem lelta a nyugalmát.

Majd az istentisztelet végén az oltár előtti imádkozás alatt oda szállt a keresztre, az oltáron lévő keresztre, ekkor óvatosan kinyújtottam a kezem és engedte, hogy megfogjam. Odaadtam az egyházi testvérnek, aki kivitte az ajtón, és az a kis fecske felröppent az ég felé.

Drága testvéreim! Mi is sokat tanulhatunk ettől a kis egyszerű madártól. Amikor az életünkben egy ismeretlen időszakba, helyzetbe kerülünk, ne essünk kétségbe, ne ütközzünk bele minden újabb rémisztő hírbe, tegyük meg, ami szükséges, de ne akarjuk mi magunk megmenteni az életünket, mert van, aki már ezt a szabadulást, ezt a győzelmet megszerezte számunkra! Mi magunk is menjünk oda, pihenjünk meg a feltámadt Jézus keresztségénél, és bizzunk az Istenben, Jézus szabadításában!

Jézus mondta: *Én vagyok az út, az igazság és az élet!* (Jn 14,6) Higgyünk benne, hogy legyen húsvéti örömünk, hogy életünk legyen őbenne! Ámen.

(A 2020. húsvét ünnepén elhangzott igehirdetés rövidített változata)

MÁRCIUS

MINDEN IMÁDSÁGOTOKBAN ÉS KÖNYÖRGÉSETEKBE IMÁDKOZZATOK MINDENKOR A LÉLEK ÁLTAL.

ÉPPEN AZÉRT LEGYETEK ÉBEREK, TELJES ÁLLHATATOSSÁGGAL KÖNYÖRÖGVE AZ ÖSSZES SZENTEKÉRT (EF 6,18)

Március havi igénk, az Isten fegyverzetét bemutató igeszakasz lezárása. Ahhoz, hogy igazán megértsük, mit akar Isten üzeni nekünk ezen a részen keresztül, fontos hozzáolvasnunk a mondatot lezáró 19-20. verseket is. „Minden imádságokban és könyörgéseitekben imádkozzatok mindenkor a Lélek által. Éppen azért legyetek éberek, teljes állhatatossággal könyörögve az összes szentekért; és érterem is, hogy adassék nekem az ige, ha szóra nyitom a számat, hogy bátran ismertessem meg az evangélium titkát, amelynek követe vagyok a bilincsből is, hogy bátorságom legyen azt úgy hirdetni, ahogyan kell.” Talán jól ismerjük az Isten fegyverzetéről szóló ígért; ha elsőre nem ugrik be, miről van szó, akkor azt javasolom, a csendességünkben olvassuk el a hatodik fejezetet. Olyan csodálatosan kibomlik előttünk az isteni üzenet. Teljesen világos lesz számunkra, hogy az egész keresztyén élet harc. Ezért mondja az igénk: „erősödjetek meg az Úrban és az ő hatalmas erejében. Öltöttek magatokra az Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög mesterkedéseivel szemben. Mert a mi harcunk nem test és vér ellen folyik, hanem erők és hatalmak ellen, a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei ellen, amelyek a mennyei magasságban vannak. Éppen ezért vegyétek fel az Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napon, és mindent leküzdve megállhassatok.” (Ef 6,10-13). Ebben a harcban az egyik legjobb fegyver Isten ígéje. Éppen ezért azoknak, akik már újonnan születtek Krisztusban, hit által, a legcsodálatosabb ajándék az imádság. Ezt a Lélek adja meg számunkra. Ezért nemcsak magunkért, hanem testvéreinkért is könyöröghetünk, hogy adassék nekünk az ige, hogy legyen bátorságunk úgy hirdetni, ahogyan kell. Csak így maradhatunk meg a győztes oldalon, de így mindenképpen ott harcolhatunk. Éppen ezért vegyük mi is komolyan a hívást: „Minden imádságokban és könyörgéseitekben imádkozzatok mindenkor a Lélek által.”

Kiss Máté

ÁPRILIS

ELMENT A MAGDALAI MÁRIA, ÉS HÍRÜL ADTA A TANÍTVÁNYOKNAK, HOGY LÁTTA AZ URAT, ÉS HOGY EZEKET

MONDTA NEKI. (JN 20, 18)

Április hónap ígéje ez az első olvasásra talán szűkszavúnak tűnő, de mégis sokatmondó jánosai mondat. Benne van minden, ami e hó ünnepére, húsvétra utal, és magdalai Mária életének legnagyobb élményét és a világ megváltását tükrözi. Hiszen találkozhatott a sírnál a feltámadt Jézussal. Még csak fel sem ismeri elsőre, hiszen az elmúlt napok történései és a szomorúság dúlt a szívében. Jézus azonban Máriát nevével szólítva – mint jó pásztor, övéi megismerik a hangját – oszlatja el a szomorúságot és fordítja örömmé az asszonyt emésztő bánatot. Feladatot is kap Jézustól, el kell mennie és el kell újságolnia a tanítványoknak, hogy a Mester feltámadt. Az a Mester, aki tanította őket, akiben reménykedtek, és aki keresztre feszítették és eltemették, íme él. El kell vinnie az örömhírt: Jézus legyőzte a halált. Ez a mi feladatunk is, hogy hirdessük az Úr Jézus halálát és feltámadását. Hirdessük az evangéliumot, hogy Krisztus feltámadt a halálból, hogy megmentse az övéit. Jézus a jó pásztor, aki nem hagyja elveszni a juhait, hanem megmenti azokat. Ahogyan magdalai Mária, úgy mi sem késlekedhetünk az evangélium átadásával, hiszen az üzenet nemcsak a tanítványoknak, hanem nekünk is szól. Nem az a dolgunk, hogy önző módon megtartsuk magunknak, hanem hogy adjuk hírül másoknak is. „Aki az élő Krisztussal valaha is találkozott, az attól a pillanattól kezdve az élet, sőt az örök élet evangélistája, hirdetője lett, nem is tehet másként.” (Gyökössy Endre) Legyünk az evangélium hírnökei: Krisztus feltámadt! Valóban feltámadt!

Nagy Dániel

MÁJUS

KÍVÁNOM, HOGY MINDENBEN OLYAN JÓ DOLGOD LEGYEN, ÉS OLYAN EGÉSZSÉGES LÉGY, AMILYEN JÓ DOLGA VAN

A LELKEDNEK. (3 JN 2)

Gyerekkoromban ilyenkor már közeledett az év vége, egyre több tanórát tartottunk kint a szabadban, és jöttek az osztálykirándulások. A rideg neonfényes termék túlságosan szűknek tűntek nekünk, ki akartunk menni. Később hittanórákon én is inkább az udvart választottam tanításra már ilyenkor. Májusban ki kell menni, és fel kell lélegezni. Valahol megtapasztaljuk ilyenkor azt a régi mondást, hogy ép testben él lélek. A néphagyományban a pünkösdi királyság jelzi ezt nekünk. Manapság ilyenkor jön az esküvői szezon is. Minden érzékünk megtelik a szépséggel. A szemet gyönyörködte a kivirágzó természet, fülünket a madarak csiripelése, amitől hangos az erdő. Élvezhetjük a virágok illatát is már, és nem utolsósorban az első évi termések is kezdenek pirosodni, az eper, és a cseresznye. A gazdagság, az áldás megmutatkozik a külvilágban is. És ez örömmel tölti el az ember szívét ilyenkor. János levelének áldó szavai is ezt jelzik a számunkra. A latin benedictio, áldás szó szerinti fordítása az lehetne, hogy jól mondás, vagy kicsit magyarosabban, jót mondás, jót kívánás. János levelének bevezetőjében jót kíván nekünk, vagyis áldást mond. A testvéreknek, a keresztyéneknek, akiket felemelt Jézus megváltó szeretete. Akik átéltek az örömhírt, azoknak a testi élete is legyen éppen olyan jó, új, mint a lelki életük. Lélegezzenek fel, töltsődjenek fel napfényvel, erővel, mint a májusi idő, ami végleg elúzi a hideget. Nagy szükség van erre, főleg az utóbbi évek tapasztalata szerint. Hiszen a testi egészséget igencsak megpróbálta a világjárvány. És ez kihatott a lelki egészségre is. Sokkal inkább a félelem, a távolságtartás jellemzett minket, mint a testvéri szeretet, a mosolygós kézfogás, vagy az ölelésben megvalósuló meghittség. Ezért Jánossal együtt kívánom én is minden testvérnek, hogy végre legyen olyan jó dolgok, legyetek olyan egészségesek, amilyen jó dolga van a lelketeknek. Fellélegzéssel, örömmel, és Istenben bízó bátorsággal a jövőre tekintve. Ugy legyen, ámen.

Sinkó Gábor

Áldjuk Teremtőnk!

Szép evangélikus korálunk soraival kell kezdenünk: „Amim csak van, mindenem / Tetőled van, Istenem, / Atyai kedvedből. / Te adta testem, lelkem / És minden tehetségem / Nagy, végtelen kegyelmedből.” (EÉ 445/1) Bizony, minden, amink van, és amik vagyunk, az Úr jóságát és szeretetét hirdeti. Erre döb-bent rá a költő, amikor így énekelt: „Szegény a forgandó, tündér szerencse, / hogy e csodát újólag megteremtse.” (Kosztolányi Dezső: Halotti beszéd) Pál is ebben az értelemben mondja: „Isten kegyelméből vagytok, ami vagytok...” (1Kor 15,10)

Néhány évvel ezelőtt az akkor már 70. életévében járó helyi, római katolikus paptestvérem tartott áhítatot iskolánk gyermek-táborában. Megrendítő erővel hatott a tanúságtétele. Egyebek mellett ezt mondta: „Tudjátok, én minden reggel hálát adok Istennek, hogy felébredhetek...” Hiszem, hogy nemcsak előrehaladott korban, hanem a fiatalabb generációknak sem árt mindez a szívükbe vésnük, hiszen semmi nem természetes és magától értődő ebben az életben, hanem minden ajándék. Erre emlékeztet minket Jeremiás próféta is: „Szeret az Úr, azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma...” (Jsir 3,22) Ha így tekintünk a teremtett világra s benne saját életünkre, akkor soha nem nemulna el ajkunkon a hála szava. Sokan mégis azt gondolják, hogy nekik minden jár. A „van” a természetes, s ha épp hiányzik valami, hamar jön a panasz és a lázadás.

Mi tartunk inkább Lutherral, aki így vallott egykor: „Hiszem, hogy Isten teremtett engem minden teremtménnyel együtt. Ő adta testemet, lelkemet, szememet, fületem és minden tagomat, értelmemet és minden érzékemet, és ezeket most is fenntartja. Ezért ad nekem ruhát és lábbelit, ételt és italt, házat és gazdaságot, feleséget és gyermeket, szántóföldet, barmot és mindenféle jót. Testemet és életemet naponként mindennel bőven ellátja és táplálja. Megoltalmaz minden veszedelem ellen. Megvéd és megőriz minden gonosztól. És mindezt csupán atyai, isteni jóvoltából és irgalmasságából cselekszi, és én arra sem érdemes, sem méltó nem vagyok. Mindezt én neki hálával és dicsérettel, szolgálattal és engedelmséggel tartozom. Ez így igaz!” Gerhard Pál énekének sorai is erről szólnak: „Hiszem s tudom, mert immár / Sokszor tapasztalám, / Hogy az Isten énnékem / Kegyelemes jó Atyám.”

Isten a világot szépnek és jónak teremtette. (1Móz 1,31) Bár csak mi is így tudnánk őrizni és használni javait. Sajnos, a gyarló ember mégis sokszor visszaél Isten ajándékaival. Mintha nem értené, hogy mit jelent: „Hiszek egy Istenben, mindenható Atyá-

ban, mennynek és földnek teremtőjében.” Amit Luther egykor e hitágazat kapcsán leírt, semmit nem veszített érvényéből, ma is minden szava aktuális: „Ha ugyanis szívünkkel hinnénk ezt, akkor aszerint cselekednénk is, és nem viselkednénk olyan gögösen, nem kérkednénk, és nem düllesztenénk a mellünket úgy, mintha magunknak köszönhetnénk életünket, gazdagságunkat, hatalmunkat, becsületünket stb., és mintha megilletne minket a félelem és a szolgálát. **Így viselkedik a fonákjára fordult és vakságba merült szerencsétlen világ is: visszaél Isten minden jó adományával, úgyhogy csakis nagyravágyását, kapzsiságát, szenvedélyét és élvezetvágyát elégíti ki vele, Istent pedig arra sem méltatja, hogy hálát adjon neki, vagy Urának és Teremtőjének tekintse...** Gyakoroljuk hát ezt a hitágazatot minden nap: vessük szívünkbe, és emlékeztessen rá mindaz, amit látunk, mindaz a jó, amiben részesülünk, és az is, ha bajból vagy veszedelemből kimenekülünk. Hiszen Isten azért adja és cselekszi velünk mindezt, hogy megérezzük és meglássuk benne atyai szívét és felénk áradó szeretetét. Ettől felhevülne és felgerjedne szívünk arra, hogy hálásak legyünk, és Isten dicsőségére és magasztalására használjuk mindezt a jót.”

Mindent az Örök Szeretet alkotott. Tőle kaptunk életet s mindent az életünkben. Sajnos, az első ember és azóta minden ember bűnbe esett. Nem tartja elég nagy becsben Isten mindenhatóságát és irgalmas szeretetét. Nem törődik szent és mindenkor jó akaratával, inkább lázad ellene. Istent játszik, s közben észre sem veszi, hogy valójában a gonosz pusztító eszközévé válik. Olyanokba üti az orrát – abortusz, eutanázia, természetrombolás, élet- és törvényellenesség –, amit nem tud uralni és kezelni. A rend csak Jézus és az Ő keresztyén által állhat helyre, aki szüntelen hívogat minket az Istennel és az egymással való békességre. Eltorzult istenképűségünket Ő restaurálja. Csak Ő teheti a méltatlant méltóvá, az Isten ellenségét Isten barátjává, a bűnöst szentté és igazzá, ahogyan Luther tanítja: **Ő az Isten remeke, akit azért küldött Atyánk, hogy egyedül Ő segítsen rajtunk.** Sokat hallani manapság a teremtésvédelemről, ami helyes és időszerű. De még ennél is többet kellene beszélni a „megváltásvédelemről”. Mert csak a Krisztusban megváltott és új életben járó ember látja meg Isten munkáját az életben, s találja meg helyét és saját küldetését ebben a világban. Csak hű Őrizőnk, Gazdánk és Gondviselőnk ölelésében lehetünk mi is önmagunk és a reánk bízottak őrzői, gazdái és gondviselői. Krisztusban gyógyulva gyógyíthatunk másokat! Bizony, nagy szükség volna erre, hiszen az apostol szavai ma is igazak: „A teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését.” (Róm 8,19)

Weltler Gábor

Köszönjük Testvéreinknek, hogy eddig is adományaikkal támogatták a Dunántúli Harangszót!

Kérjük megrendelőinket és Előfizetőinket, hogy továbbra is adományaik befizetésével támogassák újságunk megjelenését, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő: **Zalaistváni Evangélikus Egyházközség**

Számlaszám: UniCredit Bank **10918001-00000028-48030025**

Külföldről: **IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025**

Kérésre csekket küldünk!

A közlemény rovatba kérjük beírni a megrendelő neve és címe mellé: **Adomány DH** (Egy újság egy évre szóló önköltségi ára 2.000 Ft/példány)

Az aranybulláról évfordulóján

Az aranybulla első kiadásának 800. évfordulója az idei év. A világ időben második tulajdonképpen alkotmányára emlékezünk, amelyet II. András magyar király uralkodásának 12. évében adott ki a magyar középemesség, a királyi vitézek követelésének engedve, hét évvel az angol Magna Charta megjelenése után. Persze, olyan is van, aki szerint nem is alkotmány, és semmi köze angol kortársához, és a későbbi királyok is igen különbözően viszonyultak hozzá. Az ilyen meddő műfajviták helyett érdemesebb a tartalomra figyelni. Nevét a rajta függő királyi aranypecsétről kapta. Hét eredeti példányából – amelyből egyet a pápa levéltára számára is megküldtek – egy sem maradt ránk, csak hiteles másolatait ismerjük. Harmincegy cikkelyének szövegét olvasva felidéződik számunkra a középkori társadalom tradicionalista, függőleges gondolkodása, illetve ennek megtartásának érzékeny vigyázása. Ez a világ érintetlen kíván maradni a modern kor divatos, rossz értelemben vett egyenlőség gondolatától, amely valójában az egyenlőség jelszavával az elszürkítés és egysíkúvá tétel álarca mögötti kőkemény hierarchizmus pénz alapon. Mert létezik jó hierarchizmus, amely jó egyenlőséggel párosul, és van rossz egyenlőség, amely rossz hierarchizmussal. A középkor jó hierarchizmusát még ideális szinten az aszkézis, a lovagi erények és hősiesség határozták meg, és ezek jelentették felhajtóerejét. Ez jó egyenlőséget szülhetett, mert mindenki a maga szintjén és lehetőségeivel volt köteles Istent szolgálni a társadalom működtetésével és azt meghaladva is, mértékletességet tartva magával szemben, de igazságosságot és könyörületességet gyakorolva mindenkivel szemben, rangra való tekintet nélkül. (Persze, az emberi bűn ezt is képes volt esetenként tökéletlenné tenni a gyakorlat szintjén, de ez nem von le az értékéből.) Ezt kezdte lassan fölváltani a rossz egyenlőség, amelyben az alaptalan szölamok leple alatt a pénz birtoklása tesz „egyenlőbbé”. Az aranybulla megszületését épp ezen rossz tendenciák előszele váltja ki. Ez a törvény sokkal több annál, mint aminek gyakran tekintik. Nem csak a királyi nemesek jogaikért folytatott si-

keres küzdelme, és annak deklarálása, hanem az igazságosság és emberiség megkövetelése a királyi hatalom egész apparátusától, és a trónviszály nyereszkezőitől, a nagybirtokosoktól.

Történelmi előzmény, hogy III. Béla király halála után fiainak trónviszályából András kerül ki győztesen, de ennek ára, hogy támogatásért cserébe a királyi birtokok jelentős részét néhány főurnak kénytelen adományozni. A királyi hatalom elgyengül, kölcsönöket vesz fel idegenektől, akiknek kiadja az adószedés jogát. A szerencsétlen és sikertelen intézkedések kárvallottjai leginkább a királyi vitézek, a nemesek és a jobbágyok. Az előbbieket a nagyurak részvételre kényszerítik hadi magánakcióikban, az utóbbiaknak adóterhei nőnek. Ezen a helyzeten segítene az aranybulla, de sajnos a királyi hatalom gyengesége miatt leginkább az ideák szintjén marad.

András királynak még tudnia kell és el kell ismernie, amit meg is fogalmaz – szokott formulaként vagy szívből – hogy Isten kegyelméből király. Ezért kénytelen törekedni, felnőni arra, amit ez jelent: kötelessége Istent szolgálni minden alattvalója iránti egyforma igazságossággal, ha kell, megvédeni a gyengét a hatalmaskodóval szemben. Keresztyén szempontból különösen megjegyzésre érdemes a bulla néhány kitétele. Kikötésre kerül, hogy a király külföldi hódító hadjárataiban történő részvételre a nemeseket nem kötelezheti saját költségükön, ellenben a haza védelmezésére természetesen kötelesek. A nádorispán, tehát a király helyettese, minden ember dolgában egyenlően ítélkezzen, nemesembert pedig ne végeztesen ki a király tudta nélkül. De védi az özvegyek jogát, és kimondja, hogy: a hatalmasok meg ne nyomorítsák a föld népét és a szegényeket. A megyék vagy tisztségek nem adhatók örökös birtokul. Figyelemre méltó, hogy megtiltja a jobbágyaság kényszerítését arra, hogy a tizedet termény helyett pénzben legyen köteles megfizetni. Ezzel kizárja a pénzalapú kereskedelem közvetítő szerepét, mint a nyereszkezés lehetőségének táptalaját. Tehát a pénzalapra történő áttérés helyett, kitarat a valóságosság mellett, és az egyházat sem támogatja másban. E cikkelyt

olvasva szinte felsejlik Szent Ferenc alakja, aki a pénzt a latrinába köpi, vagy a búcsúcédulák ellen tiltakozó reformátóré, Lutheré. A bulla védi az ország területének, a hivataloknak és a közgazdaság stratégiai ágazatainak hazai, keresztény kézben maradását. A jól bevált hagyományoktól való eltérést tiltja és kizárja, hogy a bírói ítélet végrehajtását hatalmi befolyás következtében semmissé tegyék, de a tisztségek halmozását is lehetlenné teszi.

Ezek alapján kimondhatjuk, hogy a középkor jó eszményeit lebontó káros tendenciák már 1222-ben jelen voltak a királyi udvar magasságában. Ezek ellen vették fel a küzdelmet a magyar nemesek. Nyilván a bullát kieszközölő nemesek számára jártak volna előnyökkel az abban foglalt határozatok, de ezek csak értelmes ősi jogaik, tehát nem lehet tisztán önérdékű törekvésnek látni az ezért való küzdelmüket. Az igazi értékeket védő egészséges világlátás képviselői voltak ők ebben az esetben, ezzel pedig példák a későbbi korok számára, de előképei lettek pl. később az evangélium szabadságáért protestálóknak is.

Az aranybulla záradékát – amely ellenállási jogot ad a főpapság és nemesség számára a benne foglaltakat meg nem tartó királlyal szemben – Pozsonyban az 1687. évi utolsó rendi országgyűlés végleg eltörölte, mivel a jelenlévő nemesek lemondtak erről a jogukról. Ezért gesztusképpen a Habsburg uralkodó érvényben hagyta az 1681-es soproni országgyűlés vallási határozatait a protestánsok korlátozott jogairól. Mindazonáltal a nemesi jogok evangélikus egyházunk szempontjából az ellenreformáció idején, sőt egészen a türelmi rendeletig komoly jelentőséggel bírtak, amikor pl. az egyházközösségek előszeretettel választottak maguknak nemesi származású lelkészt, mivel azt nem hányhatta kénye-kedve szerint a törvénykezés, nyilván ez szellemiségében nem független az aranybullától. Nem is beszélve a nemesi községek jogairól, amelyek megléte támogatta ellenszélben is az evangélium hirdetésének lehetőségét.

Németh Szabolcs

Túróczy Zoltán püspökre emlékeztünk halála 50. évfordulóján

„Túróczy Zoltán püspök meghatározó lelki vezetőnk volt nekünk, evangélikusoknak. Életének és szolgálatának furcsa hullámvasútja visszatükrözi azt a kort, amelyben élt és szolgált. Túróczyt háromszor választották meg püspökké, mindháromszor be is iktatták hivatalába, de az éppen regnáló politikai hatalom háromszor is akadályt gördített szolgálatára elé.

Fontos rá emlékeznünk, hogy ne feledkezzünk meg arról: a politikai elnyomás évtizedeiben, az egyházzellenes ellenszélben milyen irtózatosságot éltünk meg azért, hogy Krisztust hirdethessék, és a szószékekről az evangélium szólhasson. Illesse tisztelet mindazokat, akik ott, azokban az időkben hűségesekek voltak! Ne feledkezzünk meg hálát adni a történelem Urának azért, hogy elhozta Magyarországon is a felszabadulást, és immár több mint három évtizede szabadságban élhetjük egyházi életünket.” (Szemerei János püspök)

Túróczy Zoltán (1893-1971) halálának 50. évfordulója alkalmából emléknapot tartottak a győri evangélikus gyülekezetben, ahol a háromszor megválasztott, majd mindhárom alkalommal állami nyomásra eltávolított püspök szolgálata leghosszabb szakaszát töltötte. A 2021. november 21-én, örök élet vasárnapján tartott alkalom ünnepi istentisztelettel kezdődött, melyen Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését.

Túróczy utolsó kiejtett szavait, utóljára elmondott imádságát idézte fel prédikációjában Szemerei János. Majd arról beszélt, hogy az elhunyt püspök igehirdetői szolgálatának gyümölcse az egyházkerületben és a győri közösségben is jelen van a mai napig. A püspök Zsid 13,7 alapján kiemelte: „Amikor hálát adunk azért, amit lelki előjáróinkon keresztül kaptunk, tekintsünk arra, aki ott van szolgálatuk mögött. Arra figyeljünk, akinek Túróczy is a szolgálatában állt. A mulandóságával szembesülő ember belekapaszkodhat abba a reménységbe, amit Jézus ad.”

Az úrvacsorás istentiszteletet követően a jelenlévők megtekinthették az Öregtemplom belső terében felállított tárlókat, amelyekben dr. Világi Dávid levéltárvezető a Ráth Mátyás Evangélikus Gyűjteményben őrzött, Túróczy Zoltán családjához, életéhez kapcsolódó dokumentumokat helyezte el. Az érdeklődőket az egykori püspök életútján egy nyolc szalagképből álló kiállítás kalauzolta végig, melyet a dr. Világi Dávid

által összeállított életrajz és a Szücs Péter Pál által összegyűjtött fényképek és iratok segítségével Adámi Mária püspöki asszisztens tervezett.

A gyülekezeti teremben elköltött közös ebéd után a jelenlévők megtekintették a Túróczy Zoltánról a Duna Televízió által 2004-ben készített, a YouTube videómegosztó portálon is elérhető, kétrészes filmet, „Akit háromszor kérdezett meg Jézus” címmel. Majd dr. Világi Dávid a levéltár gyűjteményében meglévő dokumentumokat és az elhunyt püspökről általuk kirajzolódó képet mutatta be „Egy élet lenyomata – A győri Túróczy-archívum” címet viselő előadásában.

Ezt követően Ittész János nyugalmazott püspök, az alapítvány kuratóriumának elnöke ismertette a Túróczy-hagyaték Alapítvány létrehozásának történetét és mai tevékenységét. Elmondta, hogy a szervezet elsősorban Túróczy püspök egyházkerületi tevékenységének kutatására, valamint igehirdetői örökségének közkinccsé tételére jött létre. Végül a hallgatóság figyelmébe ajánlotta az alapítvány honlapját, amelyen a digitalizált prédikációk mellett fotók, eredeti hangfelvételek, valamint az „Isten embere” címmel, 2002-ben a MEVISZ kiadásában megjelent, kétrészes életrajzi és dokumentumgyűjtemény teljes anyaga is megtalálható.

Az emléknapot útra bocsátó áldással Szemerei János püspök zárta.

Másnap, november 22-én, Túróczy halálának napján szűkebb körű megemlékezést tartottak a győr-nádorvárosi köztemetőben. Szemerei János püspök elődje sírjánál egyik temetési prédikációja segítségével az elhunyt szavait szólaltatta meg, amelyek egykor a mostani nyughelyétől néhány méterre hangzottak el. Majd az egyházkerület, az egyházközösség és az alapítvány képviselői koszorút helyeztek el a síremléknél.

A Túróczy Zoltán életútjáról készült kiállítás egészen karácsonyig megtekinthető volt a győri Öregtemplomban. A nyolc szalagkép (roll-up) a jövőben a püspöki hivatalból kikölcsönözhető mindazon gyülekezetek és intézmények számára, akik helyi szinten szeretnék bemutatni az ötven évvel ezelőtt elhunyt püspök életét és hagyatékát.

AM

Felelős: Adámi Mária; maria.adami@lutheran.hu

Invocavit-- Hívj segítségül!

Sokszor átéltem már Isten szabadítását, ám megtapasztaltam azt az érzést is, mit jelent napi terheink és szorongatásaink között aggódni gyermekért, egészségért, elérendő célokért. Összeszorult szívvel nézni mások fájdalmát, segítséget vinni a bajbajutottaknak, akár csak egy-egy vigasztaló szóval is bátorítani az elesettet, együtt sírni a síróval, és osztozni a bajban, a gyász terhében. Amikor nagy mélységeket jár be a lelkünk, és úgy érezzük, minden elveszett, jó ha tudjuk, van kiben megkapaszkodnunk. „Hívj segítségül engem a nyomorúság idején! Én megszabadítlak és te dicsőítesz engem.” mondja a zsoltáros. (50 Zsolt, 15) Amikor az egészségünkért küzdünk, átértelmeződik minden. Lassan hozzászoktunk ahhoz, hogy a járvánnyal együtt kell élnünk, és mégis, amikor

közvetlenül mi magunk kerülünk bele, és bennünket fenyeget, akkor értjük meg, mi az igazi nyomorúság. Vagy amikor látjuk azt a mérhetetlen szennyet, amely szavakban és tettekben ömlik fiataljainkra, kétségbeesünk, és megkérdezzük önmagunktól, hogyan fajulhattak el idáig a dolgok? Ha pedig azokkal a farkastörvényekkel kell megbirkóznunk, amelyeket a modern világ diktál, mely oly sok stresszt és feszültséget gerjeszt bennünk egymás ellen is, akkor tapasztaljuk meg, mennyire nyomorult és szánalmas tud lenni az ember! Az imádkozó angyalok a bakonycsérnyei templomban fogadalmi angyalok, melyek az első világháborúban harcoló katonák imádságainak meghallgatásáért hálából kerültek az oltár két oldalára. Amikor elfogy minden lehetőség, akkor csak az Úr marad.

A hozzá való könyörgés és imádság felszabadítja lelkünket. Átváltoztatja érzéseinket, kisimítja arcunk vonásait is, mert lelkünket felemeli Istenhez. Megszabadít a szorongásoktól, és felszabadít arra, hogy remény ébredjen a szívünkben.

Súlyos pillanatainkban felmerülhet bennünk az a gondolat is: muszáj ennek így lennie? Nem történhetne ez másképp az életünkben? Miért pont nekünk jut ki ennyi baj? Miért pont minket ért a betegség? Aztán keressük a kiutakat, szeretnénk megtalálni a sötétségeinkből a világosság felé vezető célt. Ügyeskedünk, emberi módon akarjuk megoldani, helyrehozni a hibákat, szeretnénk, ha ismernénk a gyógyszert, a jó terápiát, amellyel egy csapásra megoldódna minden. Azt kell azonban tapasztalnunk, hogy önmagunk ereje kevés. Gyengék és elesettek vagyunk. Mert emberi módon közelítünk az istenihez és testi módon a lélek dolgaihoz. Amikor ráébredünk hibáinkra, bűneinkre és belátjuk mulasztásainkat, esendőségünket, akkor kezd ébredezni szívünkben a gondolat, az Isten utáni vágyakozás. Bocsánatot kérni sokszor nagyon nehéz. Isten jól ismeri emberi természetünket, akaratosságunkat. Ezért megelőlegezte számunkra a bocsánatot is, mert tudta, hogy önmagunkban gyengék és erőtlenek vagyunk ahhoz is, hogy megbocsássunk. Az ő szeretete és lelkének ereje legyőzte Jézusban az embert, hogy ki tudja mondani: „Legyen meg a te akaratod!” Jézus őszinte imádsággal fordul Isten segítségéért, tudja, hogy mennyire szereti őt az Atya. Szívében megszólal az ember, amikor kéri őt („Atyám, ha lehetséges, távozzék el tőlem ez a pohár”), mégis aláveti magát értünk a szenvedésnek, mert szeret bennünket. Az oltárképen látható Jézus felfelé tekint. Arra biztat bennünket, hogy imádságainkban mi is bátran szólítsuk meg az Urat, hogy megtapasztaljuk: az imádság felemeli szívünket az Úrhoz.

Szarka Éva

Reminiscere

Emlékezzél meg, Uram, irgalmasságodról és kegyelmedről, mert azok öröktől fogva vannak. Zsolt 25,6

Ez a zsoltárvers az ember régi vágyára utal: arra, hogy valamiképpen felhívja magára Isten figyelmét, hogy el ne feledkezzen róla, áldja meg és segítse meg őt főképpen a bajban. Ezt a szándékot legjobban az áldozathozatal fejezte ki.

Az áldozás az egyik legrégebbi vallási cselekmény. Úgy tűnik, a régen élt emberek közelebb álltak Istenhez, mint a maiak, hiszen az őket körülvevő világgal teljes, azaz lelki, testi, szellemi kapcsolatuk volt. Ennek a teljességet formáló kapcsolatrendszernek természetes része volt legfontosabb, legértékesebb dolgaik egy részének felajánlása, feláldozása, hogy még valóságosabbá tegyék a kapcsolatot a környezetükkel és Istennel. Ilyen áldozatot mutatott be egykor Ábel, Noé, vagy éppen Ábrahám, aki kész lett volna még a saját fiát is feláldozni: a hegyen már-már feláldozza őt Istennek, amikor is az utolsó pillanatban egy kost kap, hogy inkább az legyen az áldozat, ne az ember.

Tettél-e bármit is, hoztál-e áldozatot azért, hogy a kapcsolatban légy Istennel?

Ezen a vasárnapon is le kellene mondanunk valaminkről, valamilyen áldozatot kellene hoznunk a magunk életéből, hogy közelebb kerüljünk Istenhez. Jézus idejében is sokféle fajtája volt az áldozatnak. A korabeli törvények jelentős része az áldozati formákról szólt. Volt az áldozatnak már akkor egy különleges formája, amikor is pénzen meg lehetett váltani az áldozatot. Az a szegény özvegyasszony ott a jeruzsálemi templom kapujában csak két fillérrel rendelkezett, de mind a két fillérét odaadta, tehát mindenét, amije csak volt. E történetet olvasva, hallva önmagunkat sokszor a nélkülöző, de áldozatos szegény asszony szerepébe helyezzük. Mi, ha akarnánk sem lennénk olyan dölyfösek, mint azok, nekünk aztán igazán nincs feleslegünk, amiről lemond-

junk, nálunk minden fillérnek helye van... nem túlzás ez?

Miről vagy kész jó szívvel lemondani, hogy megújuljanak kapcsolataid a családtagjaiddal? Mit adnál azért, hogy olyan munkatársaid legyenek, akikkel egyetértésben végezhetnéd a munkádat? Van-e tétje számodra annak, hogy milyen a házaddal a kapcsolatod? Mennyit vagy hajlandó alárendelni, átadni az életedből Istennek?

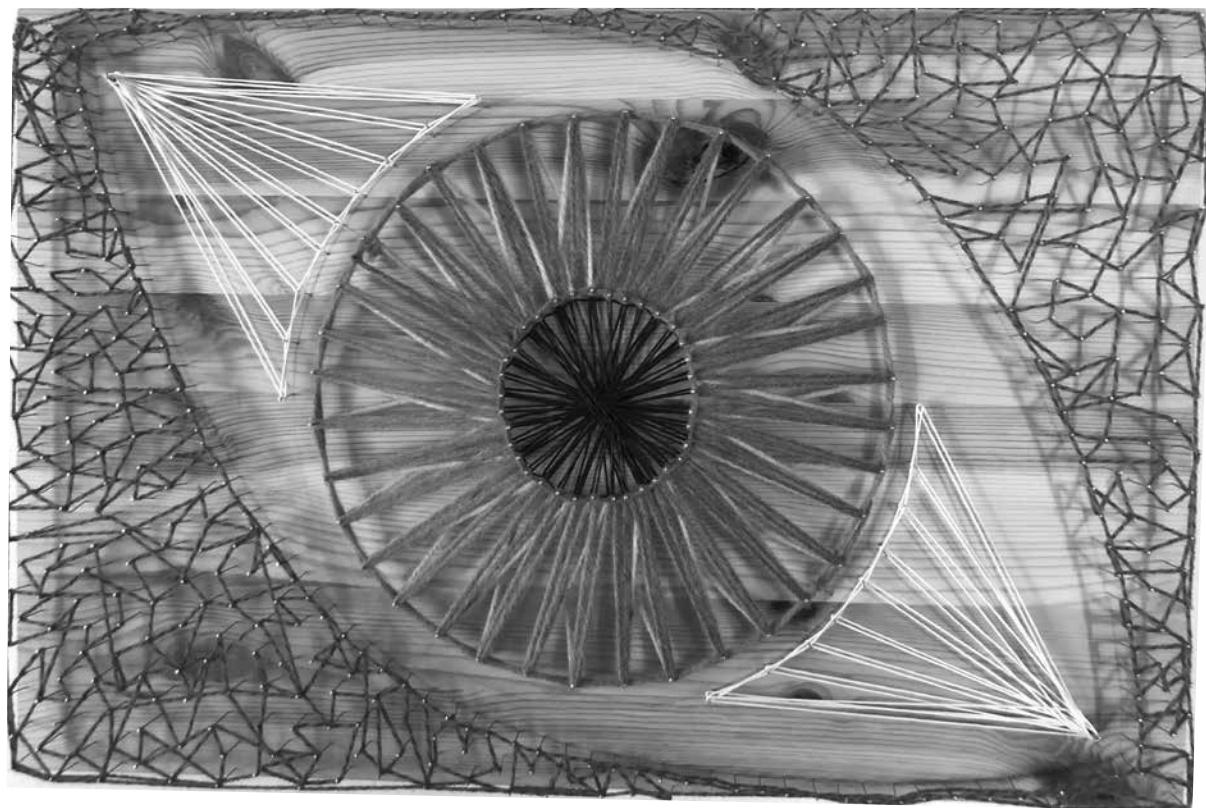
Sokféle módszert ajánlanak mostanság, hogyan is lehetne böjtölni, áldozatot hozni. Talán azért is van ennyiféle módszer, mert valahogy már nem tudunk áldozni, erőfeszítéseink hiábavalóak. De az Atya feláldozott mindent, amikor egyetlen szent Fiában ő maga mutatott be áldozatot értünk. Nem mi cselekedtünk, hanem szeretetével Isten lépett felénk, megnyitotta magát előttünk. Ránézhetünk az Atyára Jézuson keresztül, benne kereshetjük az utat, az igazságot, az életet, egész boldogulásunkat. Ezért érezhetjük át legjobban az úrvacsorában Jézus áldozatát.

Mit tegyünk? Meg kell nyitnunk minden kaput, amit bezártunk, le kell döntenünk minden falat, amit éppen magunk építettünk az Atya rendje és egymás ellen. A böjti időben váljunk tisztábbá e nagyon is anyagi világ sugallataitól, hogy részt vehessünk abban az egyetlen igaz áldozatban, amit Isten értünk hozott. Mindenben Isten csodálatos erejét és szeretetét keressük a magunk kívánságai helyett! Válasszuk ki azt a böjtformát, ami csakugyan segítségünkre lehet. Kevesebb fogyasztás, kevesebb tévzés, vagy mobilozás. Meg ne feledkezzünk arról, hogy az irgalmasság, a megbocsátás is áldozat, sőt sokszor a legnagyobb.

Sokszor eszünkbe jut, ha valamilyen jót teszünk, hogy mi lesz a viszonzás? A bőkezű adakozó önelégülten nézhet körül, lám, megteszi, ami tőle telik, rá lehet számítani... De még aki ennél szerényebb, az is örül, hogy megfelel az elvárásoknak. S milyen viszonzásra számíthatott a szegény özvegyasszony? Lehet, hogy ő számot vetett azzal, hogy őrajta nem segít már sem a két utolsó fillérje, sem a sokkal több pénz, ő talán tudta már azt, amit a maguk erejében bízó gazdagok még nem, hogy csakis Isten áldozatos szeretete segíthet rajta.

Vajon eljutott-e már hozzánk Isten értünk hozott áldozatának jó híre, és el is tudjuk-e fogadni? Lesz-e bátorságunk alakítani az életünket, hogy ezentúl Isten gondolatai szerint éljünk? Most, a böjttel ezt a távolságot csökkenthetjük. Nehéz lesz az út, ahogy Jézus keresztútja is rendkívüli nehéz volt, hiszen háromszor is elmondta, hogy mi fog történni vele: kárhoztatják, megölik, de mindezek után fel fog támadni, hogy értelme, vigasztalása és halálon túlmutató reménye legyen egyházunknak és nekünk is.

Koháry Ferenc

Drágám! – hangzott a telefonban. Tudom, hogy nem egyszerű, de én végképp nem tudom megoldani. Hozd el a gyerek születésnap tortáját a cukrászdából. Csókollak!

De... – kezdett bele a mentegetőzésbe a férj, de már csak a süket telefonba beszélt. Lenézett. Az egyik kezében az aktatáskája mellett egy szatyrot szorított, amit bevásárláskor jócskán megtömött. A másik kezében pedig még mindig a telefont szorította, ezért csak a lába között fért el az a méretes papírzacskó, amelyben irodai munkájából hozott haza. Hogyan vigyem haza a tortát? – bosszankodott magában. Tudta, hogy ha az megsérül, mindennek vége.

Szemem az Úrra néz szüntelen, mert ő szabadítja ki lábam a csapdából. (Zsolt 25,15)

Ez a mondat, mely Oculi vasárnapjának névadó zsoltára, lehetne az egész böjti idő, de akár egész életünk jelszava is. Jelszó, amely röviden megfogalmazza a lényegét, az irányt és a tartalmat. Egyetlen akadálya van annak, hogy valóra váljon. Az, hogy a mi kezünk, szívünk, életünk is tele van minden mással. Ugyanakkor mélyen, legbelül tudjuk és érezzük, hogy nem sérülhet meg, hiszen ez a lényeg. És hiába tekintünk fel az Úrra, nem tudjuk elérni, nem tudunk felé haladni.

Izrael népe többször volt szorult helyzetben. Szerettek volna nyugodt, békés életet élni, de a filiszteusok állandó nyomás alatt tartották őket. Közben pedig a szövetség ládájának őrzését is erősíteni kell, hiszen az is veszélyben volt. Tehát – ma így fogalmazzunk – mind társadalmi, mind hitéletük zavaros. Nem értik, miért nem sikerül, amikor ők úgy igyekeznek.

Ragaszkodjatok szívből az ÚRhoz, egyedül neki szolgáljatok! (1Sám 7,3) – mondja Sámuel a népnek.

Sámuel azonban ezt a mondatot nem úgy helyezi a nép szívére, mint valami jelszót vagy törvényt. De nem is mint egy betartandó etalonról beszél, hanem ennél sokkal mélyebb a tanítása. Ragaszkodjatok az ÚRhoz, de először is irtsatok ki minden mást az életetekből! És Izrael fiai kidobják a bálványokat, és minden mást kiirtanak, ami elvonja figyelmüket Istenről.

A böjti időben számunkra is ez a legfontosabb. Törekedjünk arra, hogy ragaszkodjunk az ÚRhoz. Mert az ünnep már kész. Terített asztal vár. Jézus teste töretik meg értünk, és kenyerekké lesz, hogy igazi ünneppé legyen találkozásunk.

Nekünk viszont még mindig annyi minden mással teli az életünk. Tegyük le mindent a kezünkől. Nem érdekesek a szokásaink, nem érdekesek kisebb-nagyobb ajándéknak szánt dolgaink, sziszifuszi erőlködéseink azért, hogy megfeleljünk. És tegyük le a kezünkől minden eszközt, amiről azt gondoljuk, hogy majd elsegítenek Istenhez, vagy egyszerűen túllen-dítenek a nehézségeinken.

Mert ragaszkodásunk csak így lehet teljes és egész.

A böjt nem csupán megüresedést jelent, hanem Krisztussal való feltöltekézést is.

A böjt nem csupán Krisztussal való töltekézést jelent, hanem megüresedést is minden mástól.

Drágám! – hangzik ma Isten szava a másik oldalról. Drágám vagy, hiszen drága véren váltottalak meg. Tudom, hogy nem egyszerű, de tégy le mindent a kezedből, hagyj ott mindent, mert várlak. Emeld tekintetedet rám és indulj! Csak magadat hozd!

Koczor György

Laetare

Laetare vasárnapja egy külön kuriózum a böjti vasárnapok között. Miért is? Azért, mert az örömről szól. Örömről böjtben? Mit is jelentsen ez? Hát nem búskomoran, magunkba szállva kellene megélni a böjti időszakot, és így adva méltóságot a készülletünknek a nagy ünnepre? Húsvét ünnepére? Tudunk egyáltalán örülni? Szabad egyáltalán örülni böjtben? Van erre lehetőségem?

Hát bizony szabad. A kérdés már csak az, hogy mi is az én örömöm forrása. Mi vagy sokkal inkább Ki adja nekem az öröm lehetőségét. Ha csak abba gondolunk bele, hogy minden vasárnap azért gyülekezünk és azért megyünk el a templomba, az istentiszteletre, mert Jézus feltámadását ünnepejük. Akkor még böjtben is, a böjti vasárnapokkor is, és még hangsúlyosabban böjt negyedik vasárnapján, Laetare vasárnapján, amikor is a nap témáját így határozza meg a liturgikus könyvünk, hogy „Az élet Kenyere”, aki nem más, mint Jézus Krisztus. És éppen ezért Ő a mi örömünk forrása. Nem a különböző földi dolgaink és javaink. Nem a földi dolgoktól kapjuk meg az örömünket, legyen az pénz, alkohol, mámor, buli, nyaralás valami egzotikus helyen. Hanem az igazi és tartós örömet Jézus Krisztus adja nekünk halálával és feltámadásával.

A 364-es számú énekünkben is erről az örömről teszünk tanúbizonyságot: „Öröm van nálad, még ha búbanat ÉR is minket, Jézusunk. Benned és véled mienk az élet, Nagy Megváltónk, hű Urunk. Te széjjeltéped a köteléket. Ki bened bízik, sziklára épít, Örökké élhet, halleluja! Kegyelmet

lertünk, átölel lelkünk, Átfogunk hittel, és nem szakít el Semmi tetőled, halleluja!”

Ezt az örömet mutatja be ez a kép is. Látszólag semmi örömet nem láthatunk benne. Hiszen egy fekete kép, melyen csak egy tenyér látható. Hát hol ebben az öröm? Hol fejlődik ki benne? Látszólag sehol. Hanem sokkal inkább a gyász, a bánat, a fájdalom kerül előtérbe. De éppen ez az, ami az örömünket jelenti. Ami reménnyel tölthet el minden benne bízót. Mert az örömünk Jézus halálából és feltámadásából táplálkozik. Ami tudjuk jól, hogy nem volt olcsó. Bár Isten kegyelmét ingyen kapjuk, de nem volt olcsó és könnyű. Hanem nagyon is drága és nehéz volt Istennek. Az Ő együldött Fia vére és halála kellett ahhoz, hogy megmenten bennünket az örök haláltól és kárhozattól, és legyen reménységünk és örömünk, még a nehéz és kilátástalan helyzeteinkben is.

Mert keresztény örömünk az Isten iránti örök hálából indul ki. Abból, amit Ézsaiás is megjövendölt: „a mi vétkeink miatt kapott sebeket bűneink miatt törték össze. Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az ő sebei árán gyógyultunk meg.” (Ézs 53,5)

Ebből jön az, hogy böjtben is szabad, sőt van okom az örömről. Nem bánatosan, magamat sanyargatva kell megélnem a „lemondás” időszakát, hanem annak az örömről a jegyében, hogy Krisztus értem is meghalt és feltámadt, így váltva meg az örök haláltól azokat, akik hisznek benne.

Varga Tamás

JUDICA

Olyan napnak indult, mint a többi. Talán kicsit fárasztóbbnak ígérkezett, hiszen ünnep volt. Zarándokok ezrei jöttek fel a városba, hogy itt töltsék ezeket a napokat, áldozatot mutassanak be az Istennek. Ehhez pedig kellettünk mi is, vámszedők és pénzváltók, hiszen itt csak a templomi pénzekért lehetett megvenni az áldozati állatot. Ezért kellett váltani a birodalmi a templomi pénzre. Persze mindezt busás haszonnal tettük. De ez így rendjén is volt, senki sem kötött bele, hiszen évek, évtizedek óta így ment ez. Minden szépen alakult, jött a pénz, és egyre csak nőtt vele együtt a vagyunk is.

A mai nap is szépen alakult. Az emberek csak jöttek, a pénz pedig egyre nőtt. Aztán egyszer csak megjelent Ő is. Eleinte csak járt-kelt közöttünk, nézte, hogy mit csinálunk. Tudtuk, hogy Ő az, akiről az egész város suttag: Ő volt, aki tanított a farizeusok és írástudók ellen; Ő volt az, aki oly sokakat meggyógyított; Ő volt az, aki egészen másként beszélt Istenről, mint eddig akárki, beleértve ebbe még magát, Keresztelő Jánost is. Kicsit reménykedtem benne, hogy most is majd kiáll, és akkor én is hallgathatom Őt. Milyen jó lett volna... De nem így történt. Egyik pillanatról a másikra elkezdett dühöngeni. Azt hittem először, hogy megőrült. Elkezdte felbogarogni az asztalokat, az állatárusokat kihajtotta mellőlünk, a pénzünket pedig szétszórta, és közben teli torokból ordibált velünk. Először nem is értettem, hogy mit tesz, hogy miért teszi. Nem értettem, amit mond, csak arra figyeltem, ahogyan felborít mindent. Arra figyeltem, hova repül a pénzem, a vagyonom. És egyre csak az villant át az agyamon, most mi lesz? Aztán elkezdtem összeszedni a földről mindazt, ami az enyém. És amikor körülnéztem, azt láttam, hogy mindenki a porban kutat, hogy megtalálja a pénzüket. Egy pillanatra mintha megláttam volna magunkat, árusokat, pénzváltókat kívülről. És ekkor elkezdtem megérteni a szavait is: „Vigyétek ezeket innen, ne tegyétek az én Atyám házáat kalmárkodás házává.” (Jn 2,16) Rájöttem, hogy valami az életemben alap-

csak egyre távolabb vitt az Istentől. De most Őt látva, hallva, és mondanivalóját megértve tudom, hogy változnom kell. Azt hiszem, megértettem, hogy bár Isten Őrajta keresztül egyfajta ítéletet hajtott végre rajtam is, de igazából csak saját magához akart odafordítani, hogy most már ne másra, hanem igazán őrá figyeljek.

Nincs is már más vágyam, mint Őt követni, és aszerint élni, hogyan Ő mondja, ahogyan Ő magyarázza az Atyával való viszonyt. Azzal is tisztában vagyok, hogy ez valami egészen, gyökeresen más, mint az, ahogyan eddig éltem, de el kell indulnom ezen az úton, ha valóban az Ő fényében akarok élni, ha azt akarom, hogy Ő legyen az életem közepében.

Én is tudom, hogy nincs semmi bizonyíték arra, de még a biblia sem említi, hogy élt volna egy pénzváltó, vagy éppen vámszedő, aki így gondolkodott volna. De talán ez a kis történet el tud a böjti úton csendesíteni, segít egy kicsit magunkba fordulni, mikor figyelmünk egy pillanatra ismét az Isten ítélete, a rajtunk és másokon lévő ítélete felé fordul. Hiszen ennek az ítéletnek egyetlen feltétele van: milyen is a viszonyom Krisztussal? Azzal, aki bevonul dicsőségesen Jeruzsálembe, egészen a szégyen fájáig, a keresztig, hogy ott aztán értünk és helyettünk vállalja a büntetést, így mentve meg minket a végső haláltól, és utat nyitva az örök életre.

Kendeh-Kirchknopf László

PALMARUM – PÁLMAVASÁRNAP

Jerikó környékének jellegzetes fája a pálma. Zöldjét vagdalta és szórta a sokaság az útra, ezért lett az ünnepnap neve: pálmavasárnap.

Bálám szamara

Részlet Leszek Kolakowskij novellájából:

– Indulj utadra! – szólt az angyal.
– De merre, uram? – kérdezte Bálám.
– Amerre eddig mentél – válaszolta az angyal.

Bálám feljajdult és sírva fakadt.

– De hiszen éppen az imént akartál feltartóztatni!

– Már feltartóztattalak, most pedig mehatsz tovább – válaszolta az angyal.

– Akkor meg miért tartóztattál fel?

– Ne okoskodj, bűnös lélek! Isten így rendelte.

Bálám rezignáltan felült a szamarára, az pedig útnak eredve felmordul:

– Gazdám csak erkölcsi feddésben részesült, nekem pedig még most is sajog a hátam.

Ebben a történetben több erkölcsi tanulság is van,

- tanulság:** ne vegyük semmibe az állat hangját, mert néha többet tudhat nálunk.
- tanulság:** a tudatlanság bűn, s azzal, hogy magyarázkozzunk, csak újabb bűnnel tetézzük a régit.
- tanulság:** józan ész ellen való a józan észre hivatkozni egy abszolút ésszel folytatott vitában.
- tanulság:** az eredendő büntől még Mózes törvénye sem óvhatja meg az embert.
- tanulság:** nincs eredménye, ha mindkét fél ésszerűen viselkedik, de más-más történeti előzmény után.

Krisztus hatása

Részlet Mirtse Áron tanulmányából:

Miért tartják a szamarat butának? Mert nem mindig tudunk hatni rá. Az ember a maga énközpontú világképével sokszor tévesen ítéli meg az állatokat: azt tartja okosnak, amelyik feltétel nélkül hajlandó engedelmessé válni neki. A szamár is engedelmeskedik a gazdájának, csak hogy nem vakon. Ezért inkább okosnak, körültekintőnek kellene tartani, nem butának.

A tudomány a szamarat az „asinus”, vagyis „ázsiai” jelzővel illeti, holott a vadon élő őse afrikai származású, és mintegy 5000 éve vált háziállattá. Jellemző a háton látható kereszt alakú rajzolat, amely számos mai házi számaron is megfigyelhető, s amelyet a legenda szerint azért viselhet, mert Krisztus hátasállata volt, amikor bevonult Jeruzsálembe. Krisztus szamara egyébként korántsem mindig jámbor, szelíd állat. Sokszor megfigyelték már, hogy a szamár a nyájra leselkedő ragadozóval bátran és sikerrel szembeszállt.

Zsoltárvasárnap

Részlet Luther Márton zsoltármagyarázatából.

Az ünnep üzenete alapján nem pálma, inkább zsoltárvasárnap kellene nevezni, mert Jézus bevonulásának kísérőzenéje – zsoltárének.

1. Elrejtett boldogság

Testi szemmel nem lehet észrevenni, mert nem érényeken, hanem az Isten munkájának megfontolásán alapszik. Ez a boldogság nem a gazdagságban sütkérezők, hanem a szegénységben és különféle nyomorúságban élők boldogsága.

2. Ültetett fa

A boldogság ültetett fa, nem magától terem. Tiszta szív, ami a bővizű helyeket kedveli (Jn 3,23), ahogyan a tisztátalan meg a víz nélkülieken bolyong (Lk 11,24). Mivel az Atya a Fiát a keresztfá trónjára ültette, ezért minket is a kereszthordozása ültetett át Ádamból Krisztusba. Mindenki, aki Jézus boldogságáról énekel, a keresztfájának boldogságát magasztalja.

3. Szikkadt föld

A pálma a laza, salétromos, sós földet szereti. Ezért énekl a próféta: „mint gyökér sarjadt ki a szikkadt földből” (Ézs 53,2). Hát nem csodálatos, hogy a boldogság terméketlen földben nő, és folyóvízzel táplálkozik? A pálmafa tehát nem kövér földben terem, ahogyan a boldogság sem gazdagok földjén!

4. Örökzöld levél

Az Isten fiai, akár ágak, akár fák, minden időben zöldellnek. Ezzel szemben az istentelenek „hasonlóak a cserfához, amelynek elhervad a lombja” (Ézs 1,30). Egyébként a pálmafa olyan fa, amelynek gyümölcsei nem a levelek között helyezkednek el, ahogyan lenni szokott, hanem az ágak között. A lombkoronája pedig egészen fönt található, amely arról árulkodik, hogy előbb termi a jó gyümölcsöt, és csak utána levelez.

5. Nem önmagának

Nincs olyan fa, amely a gyümölcseit önmagának teremné, hanem csak olyan, amely másoknak terem; egyetlen teremtmény sem él önmagának ezen a földön, kivéve az ember és az ördög! A nap nem magának fénylik, és a víz nem önmagért buzog stb. Ezzel szemben az istentelenek ünnepi napokkal, időkkel, előírt cselekedetekkel, megszabott helyekkel csak önmaguknak élnek, melyekhez olyan mereven ragaszkodnak, hogy azoktól őket eltéríteni nem lehet. Velük ellentétben Krisztus nem ünnepel, hanem szolgál. Ő volt az, aki mindenkéért mindent megtett, mert Krisztusban nincs zsidó, pogány, görög, barbár (Gal 3,28), hanem csak irgalmas indulat, amely tetszett az Atyának (Fil 2,5). Mert a gyümölcs az Atya dicsősége és tetszése. Mi is ebben vagyunk a tanítványai. (Vö.: Jn 15,8!)

Weltler Sándor

Ma este talán már nem...

A művészet Kertész Imre szerint „a világ és az életünk megélésének az élményét, és ennek etikai következményeit fogalmazza meg.” Létélményt közvetít. Egyik előadásában, A holokauszt mint kultúrában, azt írja: „Az ember dialogikus lény, szakadatlanul beszél, és azt, amit mond, illetve elmond, panaszai, gyötrelmei nem pusztán ábrázolásának, de tanúságtételnek is szánja, s titokban -tudat alatt- azt akarja, hogy e tanúságtétel minőségé, e minőség pedig törvényformáló szellemi erővé váljon.” A lehető leggyorsabban kergessük minél messzebbre a fennköltség hamis illúzióját azokról a helyekről, ahol azért jövünk össze, hogy történeteket meséljünk egymásnak! Nézőterekről, templomokból, agyvelőkből.

Milyen felszabadító megértetni az iskolásokkal, hogy színházba nem azért jössz a nagyszülők bérletével öltönyben, hogy nagyokat érezz, és fennkölt gondolatokkal megnevesülve, át-és megtisztulva távozz, mert egy fiatal ember koponyát tart a kezében, hanem azért jössz színházba, akár farmerben is, mert láthatod, hogy más is bajban van, mint te. Másnak is meghalt az apja, más is fél, más is csalnak meg, másnak is olyan vágyai vannak, és attól szenved, és az idegesíti, és azt kérdezi, és azt nem érti, ezt... az egészet. A művészet segít élni! Mert egy Másik előttem úgy mesél, hogy az összeadódik, elegyedek az én mesémrel, és magamhoz visz közelebb, a vágyaimhoz, amik szégyellik magukat, a szenvedésemhez, ami meg akarja mutatni magát mindig. A művek pedig kíméletlen őszinteségükkel lebontják a hazugságainkat, a minősítéseinket, benéznek az értékeléseink hálói mögé. Mennyi segítséget kapok az íróktól, hogy legyőzzem az emberutálatomat, a balkon-mizantropi előítéleteimet, mert megmutatják, hogy nyomorult vagyok, és nyomorult az is, akit utálni szándékoztam még az előbb!

Egy színházi előadás után elfáradva, leizzadva, milyen sokszor megéltém már az előtérben a búcsúzó nézőkkel való összekacsintásban kimondatlanul a testvér szó fogalmát! Mert megdolgoztunk érte. Én is, és ők is. Lebuktunk egymás előtt, még ki is röhögtek magunkat. Összenézésünk, nevetésünk igazi kommunikáció, mert az alapjai a leleplezett, beismert és kinevetett horpadásaink. Ma este talán már nem leszünk a Hamvas Béla által megnevezett megközelíthetetlen emberek, akiknek meggyőződésük a saját igazságuk, és akik követelnek. Mindig követelnek. Csak azok követelnek, akik fizetéképtelenek. Ma este talán már nem...

Jan Twardowski: Siessünk

Siessük szeretni az embereket
olyan gyorsan mennek el
cipő marad utánuk meg süket telefon
csak ami nem fontos az cammog, mint a tehén
ami igazán fontos, oly gyors hirtelen történik,
utána a csend normális, egészen kibírhatalan,
mint a tisztaság, amely legegyszerűbben
a kétségbeeséstől születik
amikor valakire gondolunk nélküle maradván

Ne légy nyugodt, hogy van idő
mert a bizonyosság bizonytalan,
elveszi érzékenységünket, mint minden szerencse
úgy jár egyszerre a kettő, mint a pátosz és a humor
mint két szenvedély,
mely egynél mindig gyengébb,
oly hamar mennek el,
mint júliusban elhallgató sárgarigó
mint egy esetlen hang

vagy egy ügyetlen meghajlás
becsukják szemüket, hogy lassanak igazán
nagyobb kockázat egyébként megszületni,
mint meghalni
mindig túl keveset és túl későn szeretünk

Ne írd róla túl gyakran,
de írd egyszer s mindenkorra,
és olyan leszel, mint a delfin szelíd erős

Siessünk szeretni az embereket,
oly gyorsan mennek el,
és azok meg, akik nem mennek el,
nem mindig térnek vissza
hisz soha nem tudni a szerelemről,
hogy az első az utolsó,
vagy hogy az utolsó – első

[Sajgó Szabolcs fordítása]

Ötvös András színész

A művészetről személyesen

Azt mondom, csodálatos az ember: az ember alkotóereje, alkotó szelleme, alkotó tehetsége. Az alkotó embert gyakran hasonlították a Teremtőhöz. És bár az ember nem mindenható, nem szóval teremt, és nem is látja nyomban, hogy amit teremtett, íme igen jó, hanem anyagra van szüksége, amelyet izzadság, fáradozás, rengeteg munka során formál meg, cizellál, helyez kontextusba: az eredmény, az eredményesség, a megszülető valami elégedetté teszi. Bizonyos értelemben ez a megelégedettség a művészet, azaz az alkotás célja.

Tágabb értelemben minden művészet. Minden teremtő szándék és minden megvalósulás – az új kapanyéltól a kötött pulóverig, a fehér falú vályogháztól az indiánok arcfestéséig, az esőtáncól a jégkunyhó felépítéséig. Az ókorban a mesterség is művészet volt. Ma sokkal szűkebben értjük a művészet fogalmát, mégis nehéz meghatározni, gyakran egyes alkotások esetében is, műalkotással van-e dolgunk. A művészet esztétikai kategória. Az esztétika szempontjai szerint különféleképpen csoportosíthatjuk a művészeket és alkotásaikat, ám személyes

írásnak – nem kell megijedni – ez nem lesz témája. „Ilyet én is tudok” – mondják sokan krikshkraksznak tűnő, kortárs művet látva. Vagy „mi ebben a művészet?” – kérdezik dizájn tárgyak esetében. És akkor a műkereskedelem áráiról még nem is beszélünk. A matematikában soha nem kételkedtünk – ha nem is ismerjük a gráfelmélet szabályait, még elfogadjuk, hogy az: matematika. Az is lehet hát művészet, amit nem vagy nem jól értünk. Játsszunk el a gondolattal: mely műalkotást ismerjük jól? Tudjuk keletkezésének körülményeit, ismerjük a szerzőjét, retinánkba égett a látványa vagy fülünkbe a harmóniái. Katarzist okoz a vele való találkozás. Mégsem tudunk róla mindent. Hiszen minden műalkotásnak annyi olvasata van, ahány befogadója. Új és új konnotációval gazdagodik minden találkozásakor. Pilinszky írja valahol, hogy a versben nemcsak az van benne, amit ő beleírt, hanem amit az olvasó beleolvasott, amivel tovább gazdagította a vers rétegeit, ami igazán személyessé és átéltté tette az ő számára. Esterházy Péter hasonlóan látja: „Ha egy könyvben csak annyi van, amennyit az ember beletesz,

az kevés.” Persze: az irodalom az élet, és az élet is irodalom. Nem beszélve a művészetről. Ami, mint fentebb írtuk, teremtés mindenekelőtt. Önkifejezés és a közös kifejezése. Önreflexió. Érzékeink által befogadott (ó, milyen elcsépelet szó) szépség, de lehet más is: az iszonyú lehet szép. A művészet lehet pusztán dekoratív, amolyan felületkezelés, de művészet marad attól. És mehet nagyon is mélyre – egyenesen a ráismerést és megtisztulást hozó katarziséig. A művészetben erő van és erőtlenség, szűkszavúság és tobzódás, érzelem és értelem, játék és komolyság, romlás és a romlás virága, harmónia és diszharmónia, azonosulás és elhatárolódás, kompozíció és ritmus, kimódoltság és természetesség, lelassulás és felgyorsulás, háború és béke. Van természetelv, és van szürrealis. Van a látható ábrázolása és a láthatatlan láthatóvá tétele. A művészet ráadásul segít: kapcsolatba kerülni a természetfelettel, a szakralitással vagy egymással, sőt saját magunkkal.

Esterházy pedig egy mondatban foglalja össze: „Alkotni talán nem jelent mást, mint a szeretet útjain tűnődni: kit, mikor, hol érint meg a szeretet.”

Zászkaliczky Zsuzsanna
művészettörténész

Gondolataim a művészetről...

Számomra onnan kezdődik a művészet, ahol érdemes lelassítani, netalán megállni, körbejárni egy alkotást. Ahol bölcsődéből hazaindulás előtt egy kislány az udvar legtávolabbi részére szalad, és megsimogatja a faragott játékot. Ahol a táborunkban a tervezett alkotás mellett a gyermekek a hulladék anyagokból olyan remekművet hoznak létre, ami nekünk, felnőtteknek soha nem jutna eszünkbe.

Ott kezdődik, ahol az idő egyszer csak megáll körülöttünk. Ott, ahol megszűnik a rivalizálás, ahol feltöltődünk, ahol inspirációt nyerünk, ahol többen is elkezdnek alkotni. A művészet az, amit nem anyagi haszonért művelünk. Nem erőlködünk. Nem másokról másolunk. Ahol nem gondoljuk, hogy mi vagyunk a legjobbak. Ahol válogatás nélkül örömet szeretnénk szerezni mindenkinek. Ahol kísérletezhetünk. Fiatalabb korban leendő hivatásomban magam szerettem volna ismertté válni.

Krisztus-hitre jutásomat követően már nem ez motivál. Legutóbb két kiállításon, amelynek keretei között egyesületi tagokkal állítottunk ki, valamint egy másik alkalommal három társammal együtt mutathattuk be munkáinkat, sokkal jobban éreztem magam ebben a közösségi formában, hogy a figyelem nem rám összpontosult. Szerintem ugyanis az igazi művészet nem az emberre önmagára, öncélúan irányul, hanem arra, aki az eget és a földet teremtette, aki az alkotó képességgel megajándékozta, aki inspirál, aki az embert a saját képmására formálta. A Mindenható magasztalásában, dicsőítésében teljesedik ki.

.....aki mindent saját akarata és elhatározása szerint cselekszik; hogy dicsőségének magasztalására legyünk, mint akik előre reménykedünk Krisztusban. Őbenne pedig titeket is, akik hallottátok az igazság Igéjét, üdvösségetek evangéliumát, és hívőkké lettetek, eljegyzett pecsétjével, a megígért Szentlélekkel, örökségünk zálogával, hogy megváltsa tulajdon népét az ő dicsőségének magasztalására.” (Pál levele az Efezusiakhoz 1,11b-14)

Váraljai Péter fafaragó

OROSZORSZÁGI, EVANGÉLIKUS EMLÉKEIM

Amikor 2009 októberében Szentpétervárra költöztem, igaz, csak öt hétre, keveset tudtam az orosz evangélikusságról. Korábban már kétszer jártam Pityerben, ahogy az oroszok hívják, először 1991-ben, akkor, először és utoljára a Szovjetunióban, Leningrádban, pár héttel az augusztusi puccs előtt, ami után szétesett a Szovjetunió.

Egy politikai konferencián vettem részt, ahonnan vasárnap sikerült meglógnom, s délelőtt megkerestem egy evangélikus templomot, aminek címét a telefonkönyvben találtam meg. A címen semmilyen templomot nem találtam, hanem a templom „helyén” egy nagy épületben egy állandó természetrajzi kiállítás volt látható. Már majdnem eljöttem, amikor megláttam, hogy fekete ruhás férfiak és asszonyok, kezükben énekeskönyvvel fordulnak be az épületbe, s utánuk mentem. Az előtérből egy oldalsó lépcsőn mentek valahova. Utánuk mentem, s így kerültem, amint később megtudtam, volt templomuk karzatára, amit, miután templomukat elvették, meghagytak nekik, hogy ott tarthassanak vasárnapként istentiszteletet. Ismerős volt a liturgia, az énekek, amit finn énekeskönyvből, finnül énekeltek, mivel saját, orosz nyelvű énekeskönyvük nem lehetett! Az könyveket a Finnországi Ev. Egyháztól kapták. Mikor pár évvel később pár napot ismét Szentpéterváron töltöttem, felkerestem a templomot, addigra visszakapták, és gyönyörű szépen rendbe hozták, még a régi nevét is visszakapta: Szent Mária evangélikus templom. A karzaton, ahol régen az istentiszteleteket tartották, vendégszobát alakítottak ki, ott voltam elszállásolva...

2009-ben is az első utam odavezetett, egy hétköznap esti istentiszteletre. Az istentisztelet után beszédbe elegyedtem a lelkésszel, akiről kiderült, hogy másnap előadásokat tart az evangélikus teológián, ami egy Koltushi nevű kis faluban van, alig 10 km-re Szentpétervár határától. Nagy érdeklődést mutattam, mert még azt sem tudtam, hogy van saját teológiájuk. Hívott, hogy menjek vele, biztos örömmel fognak fogadni. Korán reggel találkoztunk a metró (elektricska) végállomásánál, ahonnan autóbusszal mentünk Koltushiba. Útközben beszélgettünk, s szinte az első kérdése az volt, amikor az én magyarországi egyházam felől érdeklődött, hogy vajon az evangélikus egyház Magyarországon konzervatív-e vagy liberális. Mondtam, hogy mi ilyen jelzőket nem használunk, az én egyházam Ágostai Hitvallású Evangélikus (Lutheránus) Egyház. Mondta, hogy az övé is. És tagjai vagyunk az LVSZ-nek (Lutheránus Világszövetség). Mondta, hogy ők is. Tudakoltam, hogy mit ért konzervatív vagy liberális egyházon, mire megkérdezte, hogy vannak-e nálunk pl. női lelkészek. Mondtam, hogy vannak. Akkor liberális, mondta. Meleg párokat összeadunk-e – volt a következő kérdés. Mondtam, hogy ilyen gyakorlat nincs nálunk. Erre kicsit megnyugodott, s mondta, hogy akkor konzervatív. Később világosabb lett ennek a beszélgetésnek a fontossága. Megtudtam, hogy Oroszországban két nagyobb evangélikus egyház van. Az egyik az övék, az ún. Ingiriai Evangélikus Lutheránus Egyház Oroszországban, a másik az Oroszorszá-

gi Evangélikus-Lutheránus Egyház. Mindkét egyház „ágostai”, tagjai az LVSZ-nek, egymástól függetlenül jöttek létre, és hullámzó a kettő egyház közötti kapcsolat. Évtizedek óta folynak a tárgyalások arról, hogy egyesüljenek, de olyan nagy az ellentét közöttük bizonyos kérdésekben, hogy időnként megszakadnak a tárgyalások. Közbevetem, hogy valamikor régen Szentpétervár nagy részét Ingriának hívták, ott jöttek létre az első evangélikus gyülekezetek, s ma már egészen a Bajkálon túlig vannak, összesen mintegy 110-en, s ők az „ingriai evangélikusok”. Saját magukat erősen konzervatívoknak vallják, nem csak azért, mert náluk nem lehetnek női lelkészek, de változásokat nehezen fogadnak el. Ez a külsőségekben is megmutatkozik, a lelkészek nem Luther-kabátot viselnek a szolgálat alatt, hanem különböző, a liturgikus színekhez alkalmazkodó öltözéket. Az istentiszteleteken keresztet vetnek, és a sekrestyében ott lóg a füstölő is, amit csak ritkán használnak. Ugyanazokat az énekeket éneklük, mint mi is itthon, hasonló a liturgia, és sok evangéliumi lelkületű igehirdetést hallottam náluk. Tradicionálisan szoros a kapcsolatuk a finnekkel, akiktől nagyon-nagyon régóta sok támogatást kaptak, kapnak. Számos testvérgyülekezetük van, s még ma is gyakran énekelnek finnül, különösen, ha finn vendégeik vannak. Püspökük Ivan Laptev, aki pár éve járt nálunk Fabiny Tamás püspök meghívására.

A másik evangélikus egyház a német evangélikusokkal van közeli kapcsolatban, szokták is mondani, hogy ők a német evangélikusok. Istentiszteleteik hasonlóak, mint a mienk, Luther-kabátban szolgálnak a lelkészek. Ők a „liberálisok”, mert ők nőket is pappá szentelnek... Ők kevesebben vannak, s főleg Szentpéterváron és környékén. Nagyon szép a Szent Anna templomuk, amely a kommunizmus alatt mint versenyszoda „szolgált”...

Koltushiban, ahol a teológia van, több alkalommal is több hetet töltöttem, s olyan érzésem volt, olyan volt az egész hangulata, mint a hetvenes évek elején a budapesti teológianaknak.

Koltushiban ismerkedtem meg egy Pável nevezetű teológussal, aki elmondta, hogy pár évvel korábban börtönben volt, ott tért meg. Egy evangelizációs alkalomra hívták a börtönben, ahova elment, mert egy fogolytársa, aki szintén a börtönben tért meg, hirdette az igét. Ez a fogolytárs Sláva Ostanin volt, aki később elvégezte a teológiát, s ma a novoszibirszki evangélikus gyülekezet diakónusa, s fő motorja a környék börtönmissziós szolgálatának.

Jelenleg a teológiának mintegy 200 (!) diákja van, kiknek többsége nappali tagozaton tanul.

Szeretném még megemlíteni, hogy van egy harmadik evangélikus egyház is, a szibériai, sőt egy negyedik is, a Missouri Synod Evangélikus Egyház, inkább Oroszország keleti részén, de ők csak néhány gyülekezettel rendelkeznek.

Roszik Gábor

Isten útjai Székesfehérvárra vezettek

Örömmel és hálával szeretnénk bemutatni a Székesfehérvári Evangélikus Egyház-köztség hitoktatóját, Patakiné Láng Kittit, aki 2018-ban érkezett hozzánk, és férjével, Pataki Zoltán Dáviddal ez év augusztusában ünnepelték első házassági évfordulójukat.

Kitti Csabacsüdről származik, egy Békés megyei kis községből, itt nevelkedett fel. Édesapja lelkész, így nem áll távol tőle a gyülekezettel való szoros kapcsolat. Azonban ez nem volt mindig ennyire egyértelmű számára, hiszen a személyes bizonyosság 24 éves korában jött el.

Kitti: Az elhívásom egy nagyon konkrét eseményhez kapcsolódik, amikor először nyitottam ki úgy a Bibliámat, hogy nem kötelezettségből, mert én vagyok a lelkész lánya, akinek ismerni és olvasni kell a Szentírást. Akkortájt útvesztőben éreztem magam, és úgy gondoltam, ha tényleg van Isten, akkor lát engem, és tudja a problémámat, azt, hogy egy új irányt szeretnék az életemben. Kinyitottam a Bibliámat, ami az 51. zsolnárnál tárult ki, Dávid bűnbánati zsolnárnál, ami nagyon szíven ütött. Ahogyan Dávid felismerte, hogy az Isten nélküli élet nem lehet jó út, én is felfedeztem és éreztem a szívemben, hogy ott van velem Isten.

Kitti eredetileg a családjához közel szeretett volna munkát találni, azonban ott bezáródtak előtte a kapuk. A székesfehérvári gyülekezet hitoktatói állásáról már korábban is hallott, de akkor még úgy érezte, nem szeretné elvállalni. Isten útjai azonban kifürkészhetőek.

Kitti: Éppen Fehérvár közelében nyaraltam az egyik rokonomnál, amikor Bőjtös Attila rám írt, hogy hitoktatót keresnek. Először bizonytalan voltam, mert inkább egy lelkész mellett szerettem volna segíteni a gyülekezeti alkalmakban. Nagyon nehéz volt lemondani a saját terveimről. A rokonom, akinél látogatóban voltam, belém karolt és azt mondta:

– Na, Kitti, akkor most beülünk az autóba és megnézzük! Megbeszéltem Bencze Andrásal is, hogy jönnék körbenézni. Miközben beszélgettünk, megnéztük a várost, megmutatták a gyülekezeti házat. Ezután olyan békeséget éreztem, hogy azt tudtam mondani:

– Igen, elvállalom. Eleinte nagyon nehéz volt, mert senkit sem ismertem, de Andrásra volt mindig számíthatom. A gyülekezet nagyon

befogadó és szeretetteljes volt, úgy kezeltek, mint egy családtagot, és ez rengeteget adott a kezdeti nehéz időszakban.

Most már nagyon jól érzem magam, a helyemen vagyok. Kelltem ennyi idő, hogy utolérjem Isten gondolatait, hogy miért itt vagyok és miért a hitoktatás a szolgálatom. És most már nem csak hittemmel hiszem, hanem talán az értelmemmel is elkezdtem belátni, hogy miért jó ez nekem és a gyülekezetnek.

Mikor Kittit arról kérdeztem, hogy miből merít a hétköznapokban, azt mondta, nagyon felemelő érzés, mikor a gyermekek szemében látja, hogy valamit megértettek Isten üzenetéből, valamiben hitre jutottak, sőt még nagyobb merítés, mikor ezeket meg is tudják fogalmazni, ha meg tudja vigasztalni őket a saját problémájukkal kapcsolatban, ahogyan őt is megvigasztalja Isten. A hittanórákon kívül pedig törekszik a személyes elcsendesedésre Istennel, hogy legyen lelki ereje tovább folytatni a szolgálatot.

Az interjú során nemcsak Kittit, hanem férjét, Zolit is faggattam egy kicsit: Ha jól tudom, te sem ismerted még ezt a gyülekezetet, mikor idekerültél, hogy érzed magad itt?

Zoli: Nekem nagyon fontos volt, hogy hívő közösségben legyek. Lakóközösség szempontjából is pozitív, mert a tapasztalatom szerint a hívő emberekkel jó együtt élni. Nagyon hálás vagyok, hogy Andrásék a szomszédaink, mert egyfajta biztonságot nyújtanak, lelki értelemben is. Szeretem, ha van egy kis nyüzsgés a házban, ahogy azt is, ha nyugalom van. Itt mindkettőt megtalálhatom, és nagy áldásként élem meg, hogy Kittivel itt lehetünk. A gyülekezet nagyon szimpatikus, jó érzés azt látni, hogy az emberek nem csak úgy elmennek egymás mellett.

Milyennek látod Kittit a felkészülés során?

Zoli: Azt mondta, hogy mikor még nem voltam itt, az első két év nehéz volt, de most már lelkesen meséli, hogy beleszokott, felvette a rutint. Tudja, hogyan kell az iskolák között mozogni, felkészülni az órákra. Persze a hétfői kilenc órájánál rengeteget szoktam rá gondolni, mert az tényleg kemény lehet. A felkészülést illetően nagyon kreatív ötletei vannak mind a hitoktatásban, mind a magánéletünkben. Például vannak ezek a kiderítő meglepetések, amiket még én gyűjtöttem kiskoromban. Egyszer meglátta őket, és kitalálta, hogy abból válogat állatokat Noé bárkájához. Biztosra veszem, hogy a gyerekek is élvezik, és talán így könnyebben meg is tanulják. Régebben, mikor táboroztattunk, nagyon kreatívan készült az alkalmakra, és éreztem rajta, hogy neki erre ajándéka van.

Több mint egy éve házasságba vagyunk, hogy tudjátok összeegyeztetni a munkát és a családi életet?

Zoli: Egyre jobbak vagyunk ebben. Én a munkahelyemen egy állandó délutános műszakot kértem, mert így jobban tudjuk szervezni a napokat. Például ha Kitti délelőtt otthon van, vagy hazaugrik, akkor tudunk találkozni, mindemellett estére előre tervezett programjaink vannak. Mire hazaérek, már nincs sok időnk, de egy kis beszélgetés, vacsora, egy-két sorozat rész mindig belefér, és sokszor szoktuk közösen olvasni a Bibliát. Sőt, most van egy új keresztény kiadvány, amit szintén együtt olvasunk. Az aktívabb magánéleti programok hétvégére esnek. Amikor itt a gyülekezeti házban vagy a templomban takarítok és Kitti lejön velem, akkor is tudunk beszélgetni, ezzel is kihasználjuk az időt.

Kitti: Mindig segítjük egymást, és akkor is kicsit együtt vagyunk. Megtanultuk értékelni azt a fél órát, öt percet is, ha csak annyiról van szó. Nagyon igyekszem minden feladatommal, a hittanórákra való készüléssel, a háztartással elkészülni, mire Zoli hazaér, és akkor már tényleg csak egymásra kell figyelniünk.

Kittiék lendülete gyülekezetünk számára is nagyon pozitívan hatott. Jó látni, hogy minden korosztállyal megtalálják a közös hangot, és reményeink szerint még sokáig színesítik közösségünk életét. Ezúton is kívánjuk Istenünk áldását egész életükre és szolgálatukra.

Molnár Kata

Dunántúli
Harangszó